

GJUTA

TIPS, RÅD OCH BESKRIVNINGAR
TILL DIG SOM SKA GJUTA ELLER
LAGA BETONG

Några tips och råd innan du börjar gjuta

Betong har många goda egenskaper. Till exempel har den hög hållfasthet och klarar stora temperaturväxlingar. Att gjuta är dessutom ganska enkelt för dig som är normalhändig. Och arbetsgången är i princip densamma – oavsett vad du gjuter.

Du klarar de flesta arbeten med finbetong C30/37 eller grovbetong C30/37. Det är ett färdigblandat torrbruk som du bara tillsätter vatten. I sortimentet finns också specialprodukter som reparationsbruk, undergjutningsprodukter och vinterbetong som gör det möjligt att gjuta i temperaturer enda ned till -10°C . Mer information hittar du i produktguiden som finns på sista sidan i den här broschyren.

Tar du dig an projekt där det finns speciella krav på täthet, hållfasthet och frostbeständighet, bör du rådfråga din byggmaterialhandlare om val av produkt.

REDSKAP OCH VERKTYG

För att blanda mindre mängder betong, behöver du en bormaskin med visp och en hink. Ska du blanda stora mängder, behöver du en tombola, dvs en stor blandare.

Ska du göra en betongkonstruktion, behöver du formvirke (plywood) till gjutformen, i de flesta fall också armeringsjärn. Ska du gjuta plintar eller stolpar behöver du rör av betong, plåt eller papp.

Med en komprimeringsbräda stöter du bort luftbubblor ur betongen. Bra att ha tillhands är också handskar, en rivbräda och slipstål. När du är klar med gjutningen, behöver du en plastfolie att täcka ytan med.

FROSTFRITT DJUP

Speciellt plintar, stolpar och murar måste stå tillräckligt djupt för att inte skadas av tjälen (70–120 cm beroende på var du bor). Fråga din byggmaterialhandlare.

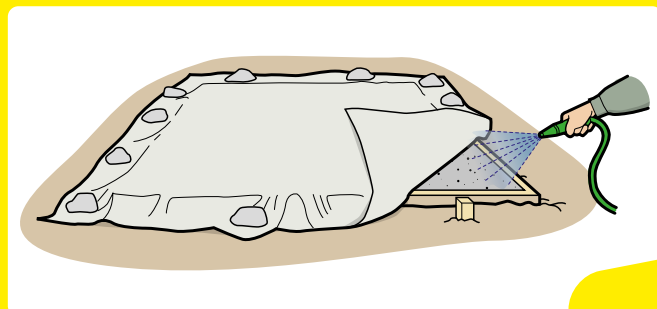
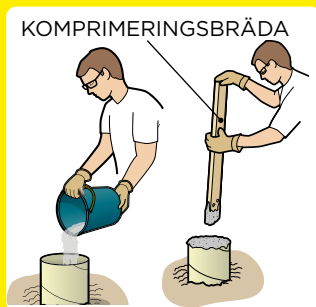
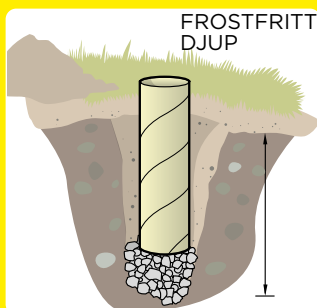
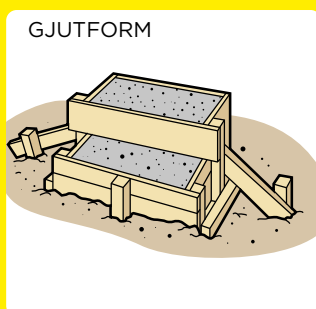
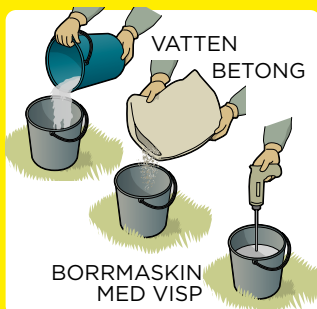
GJUT ÄVEN I MINUSGRADER

När du gjuter med traditionell betong, får temperaturen inte vara lägre än +5°C eftersom hållfasthetstillväxten avstannar och betongen kan gå sönder. Med vinterbetong kan du gjuta i temperaturer ned till -10°C. Vinterbetong kan jämföras med weber finbetong C30/37 och kan användas vid de flesta gjutningsarbeten i skiktjocklekar om 25–300 mm.

Observera att vinterbetong inte ska användas sommartid eftersom det torkar för snabbt vid höga temperaturer.

BEHÖVER DU ARMERA?

Om du gjuter direkt på berg i dagen, måste du förstärka genom att borra ned armeringsjärn som du gjuter fast med weber EXM 702 expanderbetong fin. Rådgör med din byggmaterialhandlare eller någon annan som har erfarenhet av gjutning.

BYGG EN GJUTFORM

För betongkonstruktioner bygger du formen av formvirke (plywood). Det är viktigt att formen är tät och stabil. Vattna formen före gjutningen.

BLANDA BETONG

Häll först i hälften av vattnet. Tillsätt sedan torrbruk och resterande vatten i omgångar. Rör om i några minuter, se förpackning för mer information.

DAGS ATT GJUTA

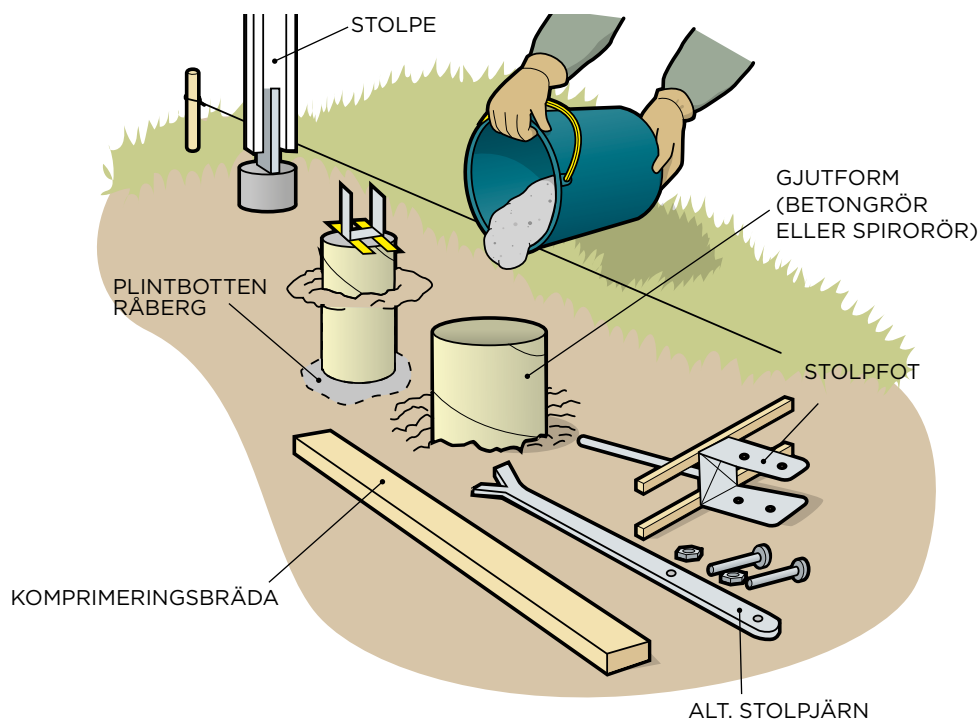
Betongen ska ner i gjutformen så snart som möjligt efter blandningen. Fyll på med 15–30 cm i taget. Stöt med en komprimeringsbräda efter varje skikt för att få bort luftbubblor. Fyll formen en bit över kanten. Om det behövs, slätar du till ytan först med en rivbräda och sedan med slipstål.

TÄCK OCH EFTERVATTNA

För snabb avdunstning kan orsaka sprickor i betongen. Täck därför öppna ytor med plastfolie när du har gjutit.

Eftervattna alltid direkt i samband med gjutning. Det är speciellt viktigt vid starkt solsken och blåst. Upprepa flera gånger under 2–3 veckor. Därefter kan du ta bort formen. Om du vill slippa eftervattning kan du använda så kallad krympspärr. Fråga din byggmaterialhandlare.

Försäkra dig om att bormaskinen har så stark motor att den klarar att blanda betongen. Du kan förstås också använda en liten betongblandare för hemmabruk.

PLINTAR

Under carporten står bilen åtminstone delvis skyddad – och du slipper skrapa rutorna på vintern.

Så här gjuter du plintar till carporten: Gräv groparna till frostfritt djup och lägg lite sten i botten. Ställ formen på plats och rikta in den med vattenpass och/eller lod.

Fyll formen, placera en stolpsko eller liknande ovanpå, justera med vattenpass och fixera läget innan betongen stelnar. Kanske behöver du även stolpjärn för att konstruktionen ska bli riktigt stadig.

Är du osäker på om du behöver armera? Rådgör med byggmaterialhandlaren. Ska du gjuta på berg, måste du borra för att få en säker förankring.

GRINDSTOLPE

Extra stabila blir grindstolparna om du gör som i illustrationen här intill och förstärker konstruktionen i sidled mellan plint för grindstolpe och plint för staketstolpe.

Gräv gropar till frostfritt djup. Gräv också för de mellanliggande plintstöden (försäkra dig om att dessa hamnar under marknivån).

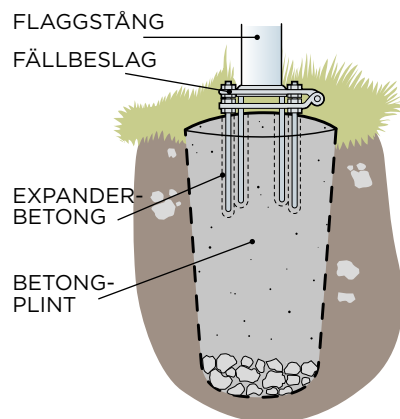
Gjut plintbottnar, ställ den färdiga betongplinten på plats och rikta in den med vattenpass och/eller lod. Lägg distansklossar mellan grindstolpen och plinten innan du fixerar läget och fäster den med stolpjärn.

Gör en form av trä eller plywood. Håll i några cm betong innan du lägger i armeringsjärn. Fyll upp med betong och avsluta med armeringsjärn.

FLAGGSTÅNG

Placera bultarna i de borrade hålen, fyll hålen med weber EXM 702 expanderbetong fin och rikta in med vattenpass och/eller lod.

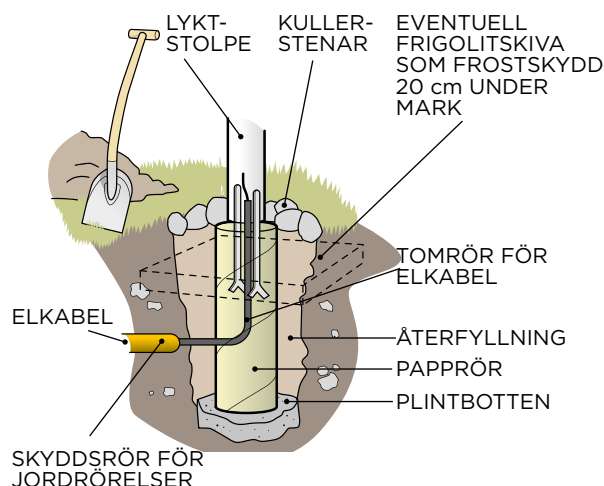
Ska flaggstången stå på berg, borrar du hål som är dubbelt så stora som järnbultarna och gjuter sedan fast dem med weber EXM 702 expanderbetong fin. Se illustration.

BELYSNINGSTOLPE

Belysning i trädgården känns välkomnande och kan även användas för att förstärka partier som du vill framhäva lite extra. En vacker plantering till exempel.

Gräv till frostfritt djup. Placera ett papprör på plintbotten, dra ett tomrör för elkabeln innan du fyller på med betong upp till cirka 20 cm under mark där du isolerar med en skiva frigolit. Justera med vattenpass och fixera läget. Tänk på att alla eldragningar måste göras av fackman.

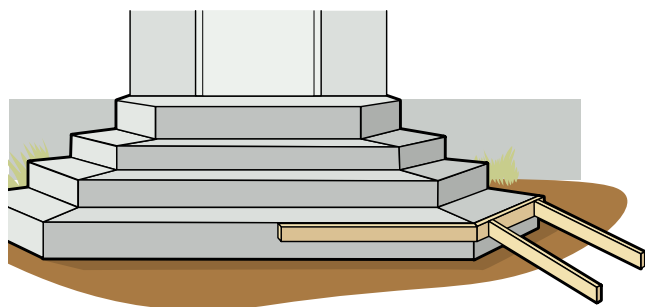
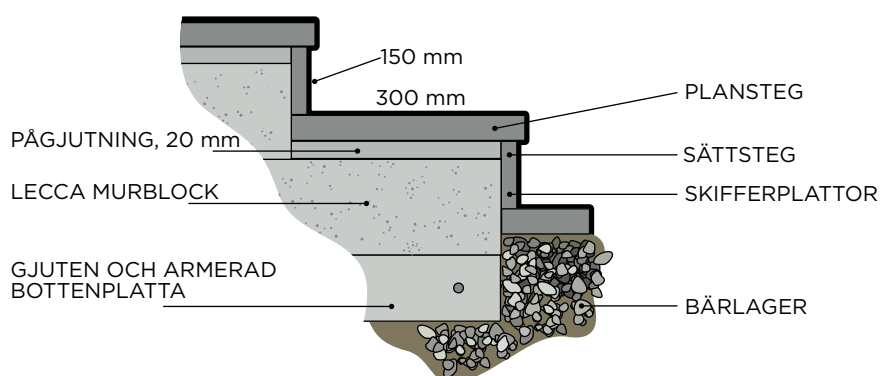
TRAPPA

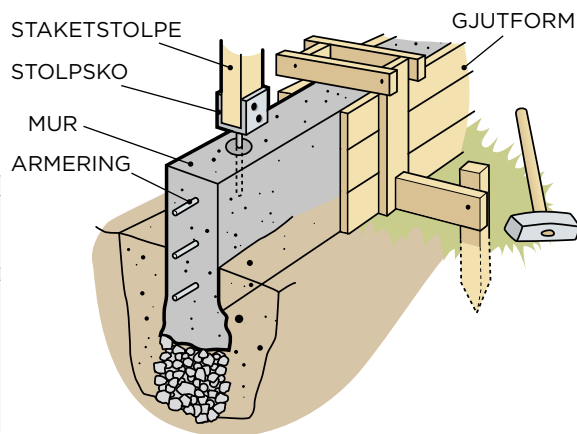
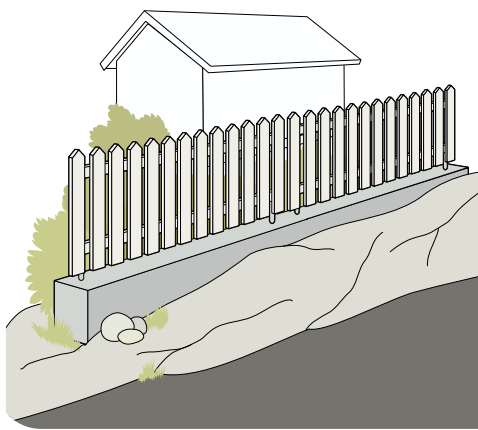
När du murar trappan med Leca Murblock behöver du ingen form för själva trappan.

För gjutformen till bottenplattan gräver du ur 70-120 cm djupt beroende på markförhållandena. Börja med att lägga ut ett 20-60 cm tjockt bärlager av t.ex Leca Lättklinker och gjut med 10-15 cm weber finbetong C30/37. Tänk på att en betongplatta alltid ska ha armering.

Leca Murblock kan ligga 10-30 cm under mark (se broschyr "Mura" som finns på www.weber.se).

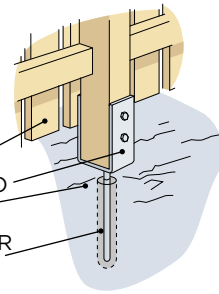
Ovanpå dem gör du en 20 mm pågjutning med weber finbetong C30/37 och klär hela trappan med t.ex skiffer eller klinker som du fäster med fästmassa och fogbruk godkända för användning utomhus.

FÖRANKRA KONSTRUKTIONEN I BERG

STAKET
STOLPSKO
BERG
EXPANDER
BETONG

STAKETMUR

Gräv ned till frostfritt djup. Lagg småsten i botten och placera gjutformen ovanpå. Under tiden du fyller formen med betong, lägger du i armeringsjärn.

Montera stolpskon för staketet. Du kan också förankra muren i berg. Då använder du weber EXM 702 expanderbetong fin i borrhålen.

GJUTEN PLATTA

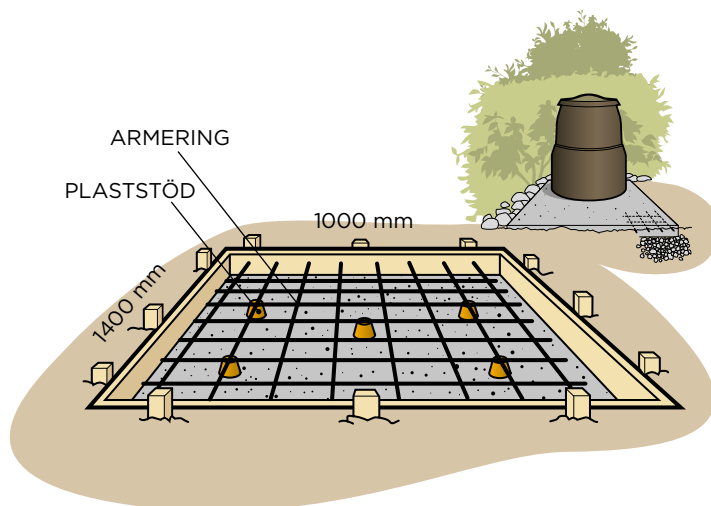
En gjuten platta gör det enkelt att både sopa och skotta vid soptunnan eller kompostbehållaren. Gräv till frostfritt djup. Bygg en gjutform, lägg den på plats, lägg i armeringsjärn och placera ut plaststöd. Därefter fyller du på med betong och avjämnar ytan med hjälp av en planka.

ARMERING

PLASTSTÖD

1000 mm

1400 mm

FUNDAMENT

En gjuten sockel blir ett stabilt fundament för t.ex. brevlådan.

Börja med att göra en gjutform i trä. Innermåttarna ska vara desamma som fundamentets färdiga ytermått. Gräv till frostfritt djup och lägg några trädgårdsplattor i botten. Placera gjutformen ovanpå plattorna och placera gjutningsbeslagen så att fästaneläggningen kommer strax ovanför den gjutna plattan. Rikta in med vattenpass och/eller lod. Fyll på med betong.

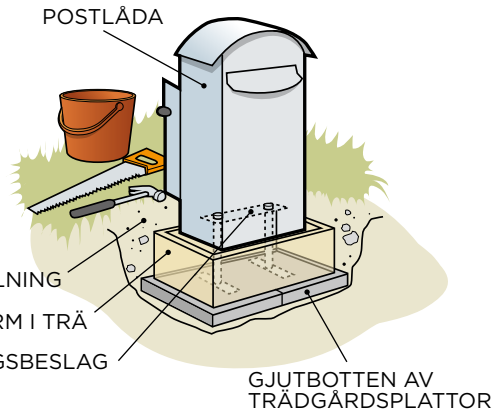
POSTLÅDA

ÅTERFYLNING

GJUTFORM I TRÄ

GJUTNINGSBESLAG

GJUTBOTTEN AV
TRÄDGÅRDSPLATTOR

FÅGELBAD

En vattenspegel i trädgården är både stämningshöjande och till nytta för fåglarna.

Gräv cirka 10 cm, bygg en gjutform, ställ den på plats och rikta in med vattenpass och/eller lod. Böj ett armeringsjärn till en cirkel som utgör badets ytterkanter. Fäst ett hönsnät kring armeringsjärnet och forma till en skål. Häll betong i gjutformens botten. Ställ skålformen på plats och fyll på med betong och fördela betongen med hjälp av en liten spade eller liknande så att det täcker hönsnätet. Du kan förstås dekorera med exempelvis vackra stenar eller mosaik.

ARMERINGSJÄRN

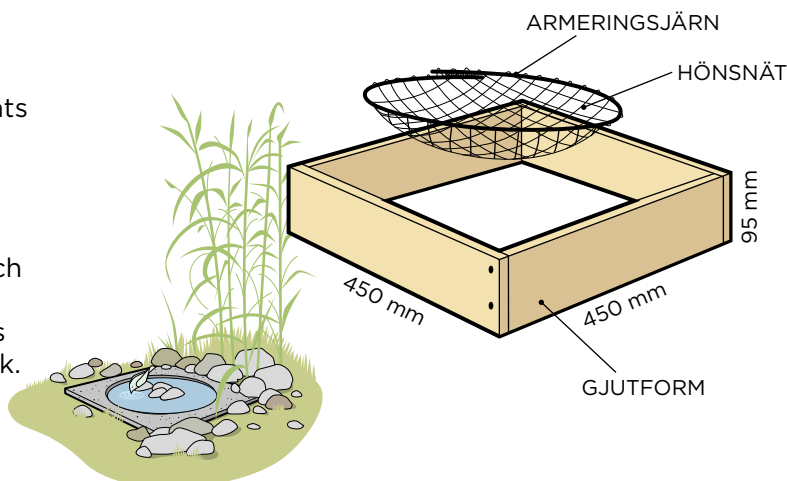
HÖNSNÄT

450 mm

GJUTFORM

95 mm

450 mm

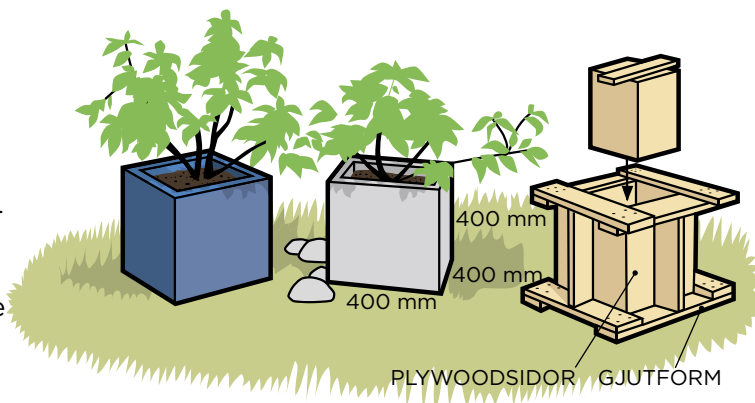

BLOMKRUKOR

Det är ganska enkelt och väldigt roligt att göra egna krukor och blomlådor. Antingen snickrar du en egen gjutform eller också använder du hinkar, krukor, korgar som du har hemma.

Principen är alltid densamma; du håller betong i botten av den större formen och placerar därefter en mindre form inuti och fyller på med betong i utrymmet mellan den större och mindre formen. Lossa inte formarna förrän betongen torkat.

Vill du inte ha den råa ytan, kan du förstås måla krukan.

Danfogsand skapar ett ökenliknande förhållande och ger ogräs- och mossfria fogar i beläggningar av betong eller natursten.

Mer information finns på www.weber.se

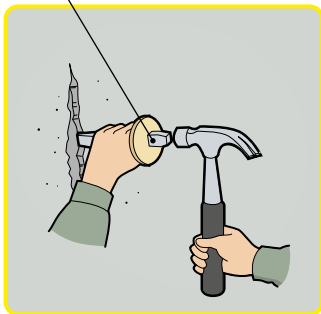
NÅGRA TIPS OCH RÅD NÄR DU SKA LAGA BETONG

Med weber easy repair lagar du enkelt väggar, socklar, skarvar och sprickor i betong. Både inomhus och utomhus.

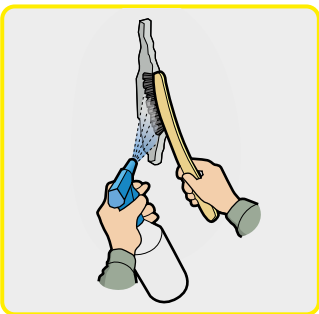
Behöver du en produkt som torkar snabbt, använder du weber betongspackel snabb fin 0-50 mm.

HUGGMEJSEL

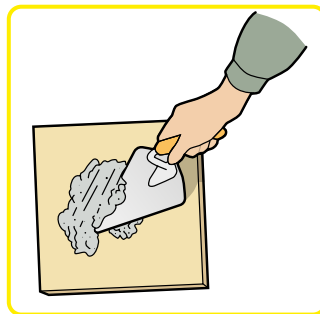
RENGÖRING/FÖRVATTNING

BLANDA

BLANDA MED MURSLEV

REDSKAP OCH VERKTYG

Till förarbetet behöver du en huggmejsel för att ta bort lösa delar och en stålborste för att rengöra ytan. När du blandar en mindre mängd lagningsbruk eller spackel, gör du det för hand. Till större mängder behöver du bormaskin och visp.

Du behöver också en murslev och en mjuk borste för slamning eller en rivbräda om du vill ha brädriven struktur. Med hjälp av en bräda eller stålspackel skrapar du bort överskottsmaterial.

BLANDA SPACKEL ELLER BRUK

Välj produkt med hjälp av guiden på sista sidan i denna folder. Lagningsbruk är även lämplig för betongväggar som inte ska målas.

När du blandar, är ordningsföljden viktig: först vatten och sedan pulver i omgångar. Var noggrann med doseringen. Det går att tillsätta lite vatten i efterhand om du behöver en mer lättarbetad konsistens.

Tillsätt gärna Vidhäftare för att öka hållfasthet, vidhäftning och slitstyrka.

OM BRUKET SJUNKER

Vid större utjämnningar, kan bruket sjunka. Då kan du behöva finjustera med ett spackel, exempelvis weber maxfix eller weber väggspackel snabb fin 0-50 mm.

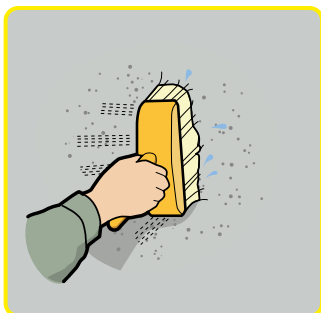
LAGA GJUTSKARVAR

Ofta ligger skarvar inte helt plant. Om du ska tapetsera på betongväggen, krävs en finjustering med exempelvis weber wall plaster fine.

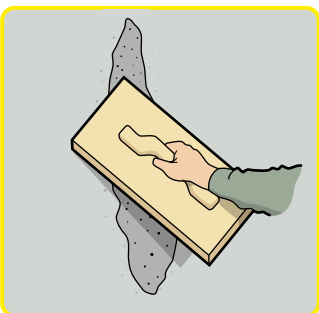
TORKTID

Torktiden bestäms av en rad omständigheter, främst luftomsättning, luftfuktighet, temperatur, vatteninblandning och skiktjocklek. För att få optimal styrka och minimera sprickbildning, bör du eftervattna med hjälp av exempelvis en blomspruta.

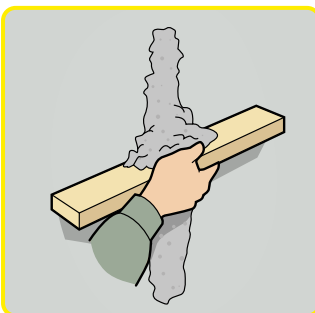
SLAMNING

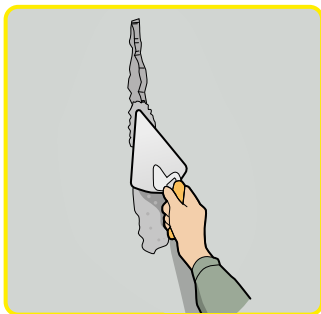
BRÄDRIVNING

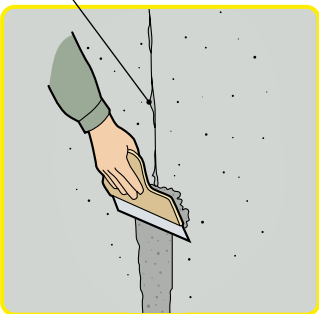
BORTSKRAPNING

ILÄGGNING MED MURSLEV

GJUTSKARV

PRODUKTHGUIDE VID GJUTNING

Du klarar praktiskt taget alla gjutningar med weber finbetong C30/37 (för skikt 20–100 mm) eller weber grovbetong (för skikt över 50 mm).

Är du osäker på val av produkt? Fråga din byggmaterialhandlare.

SKIKT-TJOCKLEK	ANVÄNDNINGS-OMRÅDE	TRYCKHÅLL-FASTHET	PRODUKT
20–100 mm	Gjutning inom- och utomhus	C30/37	weber finbetong
>50 mm	Gjutning inom- och utomhus	C30/37	weber grovbetong
10–50 mm	Gjutning inom- och utomhus	C40/50	weber REP 920 reparationsbetong
>50 mm	Gjutning inom- och utomhus	C40/50	weber REP 922 reparationsbetong
	Vidhäftningsbruk före pågjutningar		weber REP 05 vidhäftningsslamma
5–50 mm	Förankring, undergjutning	>50MPa	weber EXM 701 expanderbruk
10–100 mm	Förankring, undergjutning	>50MPa	weber EXM 702 expanderbruk fin
30–300 mm	Förankring, undergjutning	>50MPa	weber EXM 703 expanderbruk grov
15–100 mm	Förankring, undergjutning	>40MPa	weber EXM 715 expanderbruk köld

EXEMPEL PÅ HUR MYCKET BETONG DET GÅR ÅT

SKIKT-TJOCKLEK	PRODUKT	SÄCK-VOLYM	MÄNGD FÄRDIG-BLANDAD BETONG
20–100 mm	weber finbetong	20 kg	ca 11 liter
>50 mm	weber grovbetong	20 kg	ca 11 liter
25–50 mm	weber vinterbetong	20 kg	ca 11 liter

På en 100 x100 cm stor yta, med skikttjocklek 5 cm, går det åt 50 liter = 5 säckar à 20 kg.

Blanda enligt anvisningen på förpackningen. Ju mindre vatten, desto starkare blir betongen. Se dock till att den kan flyta ut i alla hörn och vinklar.

VID GJUTNING I RÖR (RUND FORM)

DIAMETER Ø	ÅTGÅNG TORR BETONG, PER LÖPMETER
100 mm	16 kg
150 mm	35 kg
200 mm	63 kg
250 mm	100 kg

Mer information om produkterna kan du få från din byggmaterialhandlare och på www.weber.se

PRODUKTHGIDE VID LAGNING OCH SPACKLING

Välj produkt efter underlag och hur tjockt skikt du ska laga eller spackla.

UNDERLAG	ANVÄNDNINGS- OMRÅDE	REK. SKIKT- TJOCKLEK	PRODUKT
Betong	Inom- och utomhus	0-15 mm	weber easy reapiir
Betong	Inomhus	0-15 mm	weber maxfill
Betong	Inom- och utomhus	0-50 mm	weber wall plaster fine
Betong	Lagning och spackling	10 mm	weber betongspackel snabb fin
Betong	Lagning av håligheter	<50 mm	weber REP 980
Betong	För slamning på starkt sugande underlag		weber vidhäftare
Betong	Som grund på starkt sugande underlag		weberfloor 4716 primer

Den här trycksaken gör inte anspråk på att presentera kompletta bygganvisningar. Här visas endast principer för hur olika arbeten kan utföras. Eftersom slutresultatet är beroende av en rad faktorer, till exempel underliggande konstruktion, kan Weber inte ta konstruktionsansvar för de olika exemplen.

SAINT-GOBAIN SWEDEN AB

Box 415, Norra Malmvägen 76

191 24 Sollentuna

Telefon: 08-625 61 00

www.weber.se